

ти "сильні" сторони даного вчення на основі наступних тверджень: а) право має виключно об'єктивне вираження як норми, що встановлені авторитетом державної влади, і тільки такому вигляді право знаходить практичне втілення в межах суспільства; б) основною цінністю права виступає інструментальна, яка полягає в регулюванні поведінки індивідумів через встановлення відповідних норм; в) метою регулювання відносин є підтримання правопорядку в суспільстві – правопорядок, який виступає цінністю права та створює передумови для утвердження соціальної цінності права, як виразника справедливості, миру, злагоди в суспільстві; г) нормативізм ставить у пряму залежність забезпечення правопорядку в суспільстві від "дієвості" норм, що передбачає запровадження норм, які відповідають певним умовам, інтересам суспільства та відповідних заходів з боку держави, які спрямовані на ефективність нормативного регулювання; г) право як цінність виступає в нормативізмі як примусовий справедливий порядок, норма права є "повинністю" у суб'єктивному значенні.

Разом з тим, "слабкими" сторонами нормативістської теорії у з'ясуванні цінності права є: а) апріорність засадничої норми, яка виступає, як наслідок авторитету державної влади, що у свою чергу ставить від сумнів запровадження прагнення такої влади в утвердженні справедливого правопорядку, а разом з тим і утвердження соціальної цінності права; б) заперечення свободи, рівності й справедливості, як цінностей права та зведення справедливості до норми – норми справедливості применшує значимість права як блага та утвердження ідеалу, до якого прямує суспільство у своєму розвитку; в) у нормативізмі рівність виступає складовою норми справедливості та обґрунтовується на основі однакового обходження з усіма людьми, а рівність перед законом передбачає коректне застосування самого

закону, незалежно від того чи даний закон встановлює однакове обходження стосовно людей.

Загалом, нормативістська теорія права Г. Кельзена, обґрунтовуючи об'єктивне існування права у вигляді норм, які спрямовані на утвердження порядку у відносинах та, виходячи із сучасного стану розвитку правосвідомості суспільства, надає праву спрямованість у майбутнє – на утвердження таких ідеалів права, як свободи, рівності, справедливості.

1. Зорькин В. Д. Позитивистская теория права в России. М., Из-во Моск. ун-та. – 1978. – 270 с. 2. История политических и правовых учений: [учеб.] / [Е. А. Воротилин, О. Э. Лейст, И. Ф. Мачин и др.]; под ред. проф. О. Э. Лейста. – М.: Изд-во "Зерцало", 2000. – 688 с. 3. Кельзен Ганс. Чисте правознавство: 3 дод.: Пробл. справедливості / Пер. з нім. О. Мокровольського. – К.: Юніверс, 2004. – 496 с. 4. Ковальчук О. М. Теорія права у працях вчених Київського університету (XIX – початок XX століття): монографія / О. М. Ковальчук. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 192 с. 5. Ковтонюк А. М. Генезис праворозуміння Ганса Кельзена: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 "теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень" / А. М. Ковтонюк. – К., 2010. – 18 с. 6. Неновски Н. Право и ценности. / Пер. с бол., вступ. ст. В. М. Сафронова; под ред. В. Д. Зорькина. – М.: Прогресс, 1987 – 248 с. 7. Нерсесянц В. С. Философия права: Учеб. для вузов по юрид. спец. / Ин-т гос-ва и права РАН. Академ. правовой ун-та. – М.: НОРМА, 2000. – 647 с. 8. Общая теория права и государства: [учеб.] / [В. С. Афанасьев, А. П. Герасимов, В. И. Гопман и др.]; под ред. В. В. Лазарева. – [2-е изд., перераб. и доп.] – М.: Юристъ, 1996. – 472 с. 9. Проблемы ценностного подхода в праве: традиции и обновление / Под ред. В. С. Нерсесянца / Н. В. Варламова // Аксиологический аспект правопонимания. – М., 1996. – С. 11-14. 10. Проблемы ценностного подхода в праве: традиции и обновление / Под ред. В. С. Нерсесянца / В. Г. Графский // Традиции и обновление в праве: Ценностное измерение перемен. – М., 1996. – С. 74-88. 11. Словари и энциклопедии на Академике Режим доступа: <http://dic.academic.ru> 12. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права / Е. Н. Трубецкой; Оформ. обложки С. Л. Шапира, А. А. Олексеевко. – СПб.: Изд-во "Лань", 1998. – 224 с. 13. Филосовская энциклопедия / в 5-ти т. / Под ред. Ф. В. Константинова. – М, Ин-т философии АН СССР, Изд-во "Советская энциклопедия", 1970. – (Серия "Энциклопедия. Словари. Справочники"). – Т. 5. Сигнальные системы – Яшты. – 740 с.

Надійшла до редколегії 17.04.12

УДК 342.51

С. Любімова, здобувач

РЕГУЛЯТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЩОДО ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

В статті аналізується регуляторна діяльність органів виконавчої влади щодо приватних підприємств, визначено її позитивні та негативні аспекти, а також шляхи удосконалення.

Ключові слова: регуляторна діяльність, приватні підприємства, удосконалення, модернізація.

В статье анализируется регуляторная деятельность органов исполнительной власти относительно частных предприятий, определены ее положительные и отрицательные аспекты, а также пути совершенствования.

Ключевые слова: регуляторная деятельность, частные предприятия, совершенствование, модернизация.

The paper investigates the regulatory activities of the executive power of private enterprise, to its positive and negative aspects as well as ways to improve.

Keywords: regulatory activity, private enterprises, improvement, modernization.

Розвиток вітчизняного суспільства та становлення української державності сприяють стрімкому прогресу ринкової економіки. Але для забезпечення її належного функціонування необхідна допомога держави, адже сама економіка не в змозі в повному обсязі регулювати всі економічні та соціальні процеси, а також забезпечувати, належним чином, врахування інтересів як усього суспільства, так і кожного громадянина окремо. Вона не забезпечує соціально справедливого розподілу доходу, не гарантує права на працю, не сприяє охороні довкілля, не підтримує соціально незахищених верств населення. Ринкова економіка не вирішує й багатьох інших актуальних проблем, про це все повинна піклуватися держава. Шляхом створення правової основи для ринкової економіки, впливу на розподіл ресурсів з метою підвищення ефективності виробництва держава здійснює контроль-регуляторний вплив в різних сферах економіки, це стосується й сектору приватного підприємництва.

У науковій літературі існують протиріччя щодо рівня втручання є визначення понять "регулювання", "державне регулювання" як однієї з функцій державного управління, "державне регулювання діяльності приватних підприємств". Доцільно також визначити форми регуляторної діяльності органів виконавчої влади, адже саме через форму проявляється характер цієї діяльності.

Загальні засади державного управління, державного регулювання визначається в багатьох наукових працях, зокрема В.Б. Авер'янова, Д.М. Бахраха, Ю.П. Битяка, А.С. Васильєва та інших вчених. Щодо категорії регулювання, то традиційно воно розуміється як спроба уряду контролювати поведінку громадян, корпорацій або державних органів нижчого рівня. В нашому випадку – приватних підприємств. Регулювання надає в розпорядження уряду низку засобів, які можуть використовуватися для зміни або контролю поведінки. Сюди відносять: регулювання цін на товари й послуги, видачу

© Любімова С., 2012

ліцензії, яка дає право на відкриття підприємства; встановлення стандартів якості товарів або виробничих процесів; прямий розподіл ресурсів; прямі або непрямі субсидії чи позики як засоби впливу на забезпечення товарами або послугами певних сегментів економіки, сприяння входженню в ринок (або недопущення до нього) та економічній прибутковості; сприяння конкуренції за допомогою законодавства, регулювання монополії, ціноутворення і рекламної діяльності [1, с. 52]. Отже, регулювання – це впорядкування діяльності будь-якого суб'єкта суспільних відносин з використанням передбачених чинним законодавством методів, які належать до компетенції органів, уповноважених на здійснення регулюючої функції, з метою упорядкування діяльності зазначених суб'єктів та забезпечення правового порядку їхнього функціонування.

Більш змістовним є поняття державного регулювання. Державне регулювання, будучи однією з функцій державного управління, відіграє важливу роль у розвитку економіки країни, тому над чітким визначенням його поняття працювало багато наукових діячів. З цього приводу Ю.О. Тихомиров вважає, що державне регулювання цілком виправдано розглядати як один з елементів адміністративно-правового впливу, бо воно завжди має правову форму. Адміністративно-правове регулювання як різновид є механізмом імперативно-нормативного упорядкування організації і діяльності суб'єктів і об'єктів управління і формування стійкого правового порядку їхнього функціонування. Причому воно, як і власне адміністративне управління, поширюється на багато сфер державного і громадського життя. Тривалість циклу послідовно вчинених дій, спонукання суб'єктів права діяти самостійно і здійснювати свої права і виконувати обов'язки у межах установлених режимів і процедур, забезпечення стабільності в їхньому функціонуванні – такі призначення і проясні державного регулювання [2, с. 379]. Варто погодитись з наведеною думкою, адже здійснення адміністративно-правового регулювання можливе лише в межах правового поля, тобто з дотриманням чинного законодавства України, яке регламентує адміністративно-правові відносини, оскільки недотримання зазначених норм може стати підставою для притягнення суб'єкта до юридичної відповідальності.

Державне регулювання можна розглядати в теоретичному й практичному аспектах. При теоретичному підході державне регулювання – це система знань про сутність, закономірності дії та правила застосування типових методів і засобів впливу держави на хід соціально-економічного розвитку, спрямованих на досягнення цілей державної економічної політики. З практичного погляду державне регулювання – це сфера діяльності держави для цілеспрямованого впливу на поведінку учасників ринкових відносин з метою забезпечення пріоритетів державної політики [3, с. 15].

Досліджуючи поняття державного регулювання, О. Бойко-Бойчук виокремив шість основних трактувань цієї категорії, а саме: 1) широкий підхід до управління, більш широке поняття, ніж державне управління; 2) нормативно-правові акти, їх творення у сфері підприємницької діяльності; 3) контроль над приватними монополіями, встановлення привал та обмежень; 4) вид, функції державного управління (на нашу думку, найбільш обґрунтоване); 5) процес впливу, прийняття, погодження, впровадження рішень державних органів влади; 6) способи правил, діяльності, методи, інструментарій [4, с. 52]. Враховуючи різноманітність визначень даної категорії, можна зазначити, що державне регулювання – це, перш за все, вплив компетентних органів на відповідні суспільні відносини з метою їхньо-

го правового закріплення, впорядкування та охорони за допомогою адміністративних методів.

Державне регулювання в умовах ринкової економіки становить систему типових заходів законодавчого, виконавчого та контрольного характеру, які здійснюють правомочні державні установи та громадські організації з метою стабілізації та адаптації існуючої соціально-економічної системи до умов, що змінилися [5, с. 3].

До засобів державного управління О.В. Покатаєва пропонує віднести державну реєстрацію; ліцензування, патентування, квотування; сертифікацію та стандартизацію; регулювання цін і тарифів; податкове регулювання (надання податкових пільг); надання дотацій, компенсацій; застосування нормативів та лімітів; матеріально-технічну підтримку підприємств; інформаційне, кадрове та науково-методичне забезпечення підприємств [6, с. 89-91].

Зазначимо, що наразі сформувався відносно усталений підхід до розуміння державного регулювання господарської діяльності, зокрема Н. О. Саніхаметова пропонує визначити його як засновану на законодавстві форму державного впливу на господарську діяльність шляхом встановлення та застосування державними органами правил, спрямованих на забезпечення належних умов господарської діяльності фізичних та юридичних осіб, що підтримується можливістю застосування правових санкцій при порушенні зазначених правил [7, с. 3]. Необхідно зауважити, що державне регулювання господарської діяльності характеризується багатьма ознаками, але основною серед них є забезпечення цієї діяльності державним примусом, що вказує на її державно-правову природу.

Отже, підсумовуючи викладене, можемо констатувати, що державне регулювання підприємницької діяльності – це система заходів законодавчого, виконавчого та контрольного характеру, які здійснюються уповноваженими державними органами з метою покращення сектору приватного підприємництва, сприяння його розвитку, стабілізації та пристосування його до умов, що змінилися. Але, на жаль, забезпечення державного регулювання підприємництва є недостатнім для створення належних умов для повноцінного розвитку підприємницької діяльності. Тому для досягнення зазначеної мети необхідно створити таке макросередовище для підприємницької діяльності, яке б мало ефективну систему захисту прав і законних інтересів підприємств, розвинуту інфраструктуру підтримки підприємництва та правові механізми стимулювання розвитку підприємницької діяльності.

В результаті впровадження державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності та під впливом процесів, що відбуваються у сфері державного управління формується певна система регуляторних органів. Так, згідно зі ст. 1 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" [8], до системи регуляторних органів входять Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також посадові особи будь-якого із зазначених органів, якщо відповідно до законодавства ця особа має повноваження одноособово приймати регуляторні акти. Для цих органів регуляторна функція – одна з численних функцій державного управління, яка проявляється в результаті дій уповноважених органів на її здійснення, що знаходять своє відображення у формах державного регу-

лювання підприємницької діяльності. Таким чином, доцільно розглянути таку категорію як "форма" та з'ясувати, які існують форми державного регулювання.

Форма – філософська категорія, яка означає зовнішнє вираження внутрішнього змісту. Виходячи з філософських категорій, юридичні науки і визначають форми державного управління. Таким чином, під формою останнього варто розуміти той або інший спосіб зовнішнього вираження внутрішнього змісту. Питання про форми і методи державного управління залишаються розробленими недостатньо.

Так, В. Манохін визначає форми державного управління як певну частину діяльності виконавчо-розпорядчого органу, його структурних підрозділів і особового складу [9, с. 142].

В Академічному курсі з адміністративного права за загальною редакцією В. Авер'янова під формами державного управління розуміються відмінні за своїм характером та наслідками способи зовнішнього вираження діяльності органів виконавчої влади [10, с. 277-278].

У свою чергу, С. Стеценко під формами державного управління розуміє зовнішній прояв конкретних дій органів виконавчої влади чи їхніх посадових осіб, у яких реалізується компетенція цих органів (осіб) [11, с. 166-169].

На особливу увагу заслуговує позиція Т. Коломоєць, яка надає більш широке визначення форми державного управління, розуміє її як зовнішньо виражену дію, волевиявлення виконавчо-розпорядчого органу (посадової особи), здійснене у рамках режиму законності та його компетенції для досягнення управлінської мети – вираження у зовнішньому вигляді конкретних дій державних органів, їх структурних підрозділів і посадових осіб, які здійснюються у процесі виконавчої діяльності й спрямовані на реалізацію функцій управління та поділяються на правові і неправові [12, с. 119].

Здійснивши системний аналіз поглядів науковців щодо форми державного управління, можна зробити висновок, що форма – це зовнішнє вираження змісту діяльності органів державної влади, яка полягає в системі дій суб'єктів управління, спрямованих на формування та реалізацію цілей та функцій управління у здійсненні господарської діяльності.

Усі її форми прямо або побічно визначені нормами права, за допомогою яких держава регламентує діяльність державного апарату. Діяльність (динамічний блок правової системи) – правотворчість, правозастосування, інші види – не що інше як динамічні елементи правової системи, де реально втілені генетичні зв'язки і функціональні залежності інститутів державної влади від права, ззовні об'єктивовані як залежне суще (діяльність, функціонування державних органів) від належного (компетенції, законодавче визначених меж діяльності, процедур), втілене у правовому законі [13, с. 31].

В адміністративно-правовій літературі радянського періоду поширеними були такі класифікації форм управлінської діяльності: встановлення норм права; застосування норм права; здійснення безпосередніх організаційних заходів; здійснення матеріально-технічних операцій та видання нормативних актів; видання індивідуальних, ненормативних актів; здійснення безпосередніх організаційних заходів; здійснення матеріально-технічних операцій. Види форм державного регулювання права наука дотепер не досліджувала.

Правова форма діяльності – організаційно-управлінська форма діяльності уповноважених на те суб'єктів, яка завжди пов'язана із здійсненням юридично значущих дій (розглядом юридичних справ) у порядку, визначеному законом. Правова форма діяльності, що розуміється як діяльність легітимна, котра забезпе-

чує безпеку громадян, їх права і свободи (навіть примус та насильство мають відповідати ознакам легітимності), взагалі в ідеалі можлива не тільки як формально-юридична, а саме як правова лише за умов, де достатньо розвинуті демократичні інститути здатні реально впливати на владні структури. Тобто, правова форма діяльності в ідеальному варіанті як така, що відображає партнерські відносини розвиненого громадянського суспільства і сильної авторитетної та передбачуваної влади, що випливають з договірної природи Конституції України, тільки за умов розвинутих демократичних інститутів [14, с. 25-33]. Правова форма може бути двох видів: нормативна та ненормативна.

Нормативно-правова форма регуляторної діяльності становить розробку та прийняття правових актів, які передбачають відповідні правила поведінки та спрямовані на досягнення певної мети. Нормативно-правова форма реалізується шляхом видання нормативно-правових актів уповноваженими органами виконавчої влади, які здійснюють регулювання підприємницької діяльності. До них, наприклад, можна віднести прийняття регуляторного акта, аналіз регуляторного впливу та інші.

Ненормативно-правова форма, на відміну від нормативної, полягає у застосуванні норм, які встановлюються в межах нормативно-правової, видачі відповідних актів застосування права та здійсненні інших юридично значущих дій. Вона, як і перша, належить до правової форми, набуваючи свого вираження в актах державного управління, хоча, на відміну від першої, ці акти мають ненормативний характер індивідуального значення. Наприклад, реєстрація суб'єктів підприємництва, ліцензування та патентування підприємницької діяльності, сертифікація і стандартизація продукції (послуг), видача дозволу на заняття підприємницькою діяльністю, здійснення державного контролю за останньою тощо.

Таким чином, з аналізу основних форм регуляторної діяльності можна зробити висновок, що найважливішою серед них є видання органами виконавчої влади нормативних та індивідуальних правових актів. Отже, форми регуляторної діяльності, які регламентуються чинним законодавством, відіграють важливу роль у вирішенні функцій державного регулювання економіки. Особливість форм державного регулювання полягає в тому, що вони можуть бути застосовані органами державної влади тільки у взаємовідносинах із суб'єктами підприємства, а також за наявності певних умов, визначених у законодавстві України.

Проаналізувавши та дослідивши поняття і форми державного регулювання підприємницької діяльності (приватних підприємств), можна зробити висновок, що державне регулювання має як позитивні, так і негативні моменти. Не применшуючи значущість перших у здійсненні регуляторної політики, все ж, на жаль, існує ряд недоліків, на яких варто зупинитись детальніше з метою вироблення пропозицій щодо їх усунення.

Так, по-перше, відсутність цілісної та злагодженої системи законодавства у сфері підприємництва, що призводить до ускладнення реалізації відповідних нормативно-правових актів в життя. Національне законодавство потребує чіткої систематизації шляхом створення певних збірників, кодифікованих актів, які полегшили б його використання.

По-друге, в Україні не викорінено практику прямого втручання представників органів державної влади у діяльність підприємців (йдеться про надмірну кількість та тривалість позапланових перевірок, перевищення повноважень посадовими особами державної податкової інспекції, санітарно-епідеміологічного, пожежного,

енергонагляду та інших державних служб під час проведення таких перевірок [15, с. 147].

По-третє, найбільш значними перешкодами на шляху розвитку підприємництва в Україні є висока корупція в органах державної влади і місцевого самоврядування та надмірне податкове навантаження. Так вважає відповідно 57,7 % та 55,5 % опитаних підприємців, причому вищими за середні є оцінки підприємцями цих чинників у містах Донецьк, Севастополь, Київ, Вінниця, Львів, Хмельницький та ін. [16, с. 21,44].

По-четверте, діяльність органів державного управління усіх рівнів, особливо регіонального та місцевого, щодо забезпечення економічної безпеки підприємництва потребує суттєвого покращення – про це свідчать статистичні дані про кількість правопорушень, в тому числі вчинених щодо суб'єктів підприємницької діяльності, та низький рівень розкриття цих правопорушень.

По-п'яте, недостатній рівень забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності інформаційно-консультаційними послугами з різних аспектів підприємницької діяльності, включаючи забезпечення економічної безпеки бізнесу, фізичного захисту підприємництва від злочинних зазіхань [17, с. 220] та інші. Наведені недоліки перешкоджають розвитку економічної безпеки приватних підприємств в Україні. Тому саме вони повинні лягти в основу розробки нових напрямків, які передбачають формування адекватних заходів державного регулювання підприємництва.

Зважаючи на викладене, можна зробити висновок, що держава організовує процес регуляторної діяльності, приймаючи відповідні нормативно-правові акти, інструктивно-методичні матеріали та шляхом створення системи органів, наділення їх відповідними обов'язками щодо здійснення регуляторної діяльності, контролює цю діяльність. Проте вона належним чином не здійснює всіх не-

обхідних заходів для створення сприятливого середовища, в межах якого приватні підприємства почували б себе впевнено та отримали економічну стабільність.

1. Державні фінанси: теорія та практика перехідного періоду в Центральній Європі: пер. з англ. / за ред. Юрая Немеца – К.: Основи, 1998. – 542 с. 2. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права і процесу. – М., 1998. – 798 с. 3. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / С.М. Чистов. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с. 4. Бойко-Бойчук О. Семантичний аналіз та визначення категорії "державне регулювання" / О. Бойко-Бойчук // Вісник національної академії державного управління при Президенті України. – 2007. – №3. – С.46-58. 5. Стельмашук А.М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / А.М. Стельмашук. – Т.: ТАНГ, 2000. – 315 с. 6. Покатаєва О. В. Методи державного регулювання підприємницької діяльності / О. В. Покатаєва // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С. 89–91. 7. Саніхаметова Н. О. Регулювання підприємницької діяльності в Україні (організаційно-правові аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / Н. О. Саніхаметова. – О., 1998. – 18 с. 8. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 р., № 1160-IV // Голос України. – 14.10.2003. – № 193. 9. Манохин В.М. Служба і служачий в Російській Федерації: правовое регулирование. – М., 1997. – 296 с. 10. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у двох томах: / [Битяк Ю.П., Колпаков В.К., Лук'янець Д.М та ін.; ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова)]. – К.: Видавництво "Юридична думка", 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 2004. – 584 с. 11. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навчальний посібник / Семен Григорович Стеценко – К.: Атіка, 2007. – 624 с. 12. Адміністративне право України: підручник / [Коломоєць Т.О., Пирожкова Ю.В., Армаш Н.О. та ін]; / за заг.ред. Т.О. Коломоєць. – К.: Істина, 2009. – 480 с. 13. Манохин В.М. Служба і служачий в Російській Федерації: правовое регулирование. – М., 1997. – 296 с. 14. Колпаков В.К. Адміністративне право України: Підруч. – К., 1999. – 736 с. 15. Васильців Т.Г. Удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності в Україні / Т.Г. Васильців // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1(10). – с. 145-150. 16. Ляпін Д. Щодо горішення органів державної влади та місцевого самоврядування (квітень – травень 2007) / Д. В. Ляпін. – К.: Інститут Конкурентного суспільства, 2007. – С. 21, 44. 17. Варналій З. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: [Монографія] / Захарій Степанович Варналій; за ред. З. С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – С.220.

Надійшла до редколегії 17.04.12

УДК 342

Д. Скірта, асп.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

У статті здійснюється дослідження системи правового регулювання державного фінансового контролю Європейського союзу у сфері державних закупівель, директив та інших комунітарних нормативно-правових джерел ЄС, правового становища контролюючих суб'єктів ЄС, зосереджено увагу на принципах, механізмах їх діяльності та взаємодії, запропоновано необхідні кроки для удосконалення та розвитку системи правового регулювання державного фінансового контролю у сфері державних закупівель в Україні.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, державні закупівлі, Європейський Союз, ЄС.

The article explores the legal regulation of state financial control of public procurement in the European Union, directives and other communitarian legal sources of EU, the legal status of control subjects EU, focuses on the principles, mechanisms of their activities and interactions, offered the necessary steps to improvement and development of the legal regulation of state financial control of public procurement in Ukraine.

Keywords: State Financial Control and Public Procurement, the European Union, EU.

В статье осуществляется исследование системы правового регулирования государственного финансового контроля Европейского союза в сфере государственных закупок, директив и других коммунитарных нормативно-правовых источников ЕС, правового положения контролируемых субъектов ЕС, сосредоточено внимание на принципах, механизмах их деятельности и взаимодействия, предложено необходимые шаги для совершенствования и развития системы правового регулирования государственного финансового контроля в сфере государственных закупок в Украине.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, государственные закупки, Европейский союз, ЕС.

Величезний досвід держав – членів Європейського союзу у побудові національних систем державного фінансового контролю у сфері державних закупівель заслуговує на серйозну наукову увагу з огляду на ефективність таких систем, перевірену часом. Очевидно, що існування заможної держави обумовлюється не лише об'єктивними соціально-економічними умовами, але і державно-управлінськими умовами, а отже є неможливим у разі неефективного правового регулювання фінансового контролю за використанням публічних фондів коштів на державні закупівлі.

Система правового регулювання державного фінансового контролю Європейського Союзу у сфері державних закупівель викликає, на нашу думку, особливий науковий інтерес, оскільки вона об'єднує найкращі ідеї національних правових систем країн Європейського союзу у єдину наднаціональну комунітарну правову систему. Правова система Європейського союзу в цілому та деякі суміжні до зазначеного правові інститути досліджувались науковцями. Так, важливий внесок у правову науку та дослідження права Європейського союзу у сферах контролю, фінансового контролю, про-

© Скірта Д., 2012

